

Uzasadnienie

Polska, zgodnie z Traktatem Akcesyjnym podpisanym w 2003 roku w Atenach zobowiązana była wyznaczyć obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (OSO) na podstawie:

- 1) Dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 21 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. Dyrektywy Ptasiej) oraz
- 2) Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywy Siedliskowej).

Podstawą do wydania rozporządzenia jest art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.), zawierający upoważnienie do wyznaczenia, zmiany granic lub likwidacji obszaru Natura 2000. Działając na podstawie upoważnienia Minister Środowiska w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w drodze rozporządzenia określa nazwę, położenie administracyjne, obszar i mapę obszaru, cel i przedmiot ochrony oraz sprawującego nadzór nad obszarem Natura 2000.

Wykonując przedmiotową delegację ustawową Minister Środowiska w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydał rozporządzenie z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313), w którym wyznaczył 72 obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, wchodzące w skład sieci obszarów Natura 2000 zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Obszary te zajmują powierzchnię 2433,4 tys. ha, tj. 7,8% powierzchni kraju. Nadzór nad tymi obszarami sprawują właściwi dla obszaru swego działania wojewodowie lub dyrektorzy urzędów morskich.

Mapy 72 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wyznaczonych wyżej wymienionym rozporządzeniem, ze względu na przyjętą skalę 1:100 000, nie pozwalały na dokładne określenie przebiegu granic obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 w odniesieniu do charakterystycznych elementów terenu, granic działek ewidencyjnych, itp. Ponadto wobec niektórych z obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 zachodziły rozbieżności pomiędzy wykazem gmin i powierzchni, a załącznikiem graficznym w postaci mapy.

Ponadto zastrzeżenia budziły dane zawarte w Standardowych Formularzach Danych poszczególnych obszarów. Wykaz gatunków, a szczególnie liczby osobników tych gatunków były szacowane często w oparciu o dane historyczne i występujące tam biotopy. Dysponując listą ekspercką sporządzoną w Ministerstwie Środowiska przed rokiem 2004, postanowiono

w stosunku do następujących danych tam zawartych, przyjęć następującą metodykę. W 2006 r. korzystając z pomocy 16 tysięcy obserwatorów (służby leśne, naukowcy, NGO-sy) na terenie całego kraju dokonano inwentaryzacji gniazd następujących 6-ciu gatunków ptaków: bociana czarnego, orła bielika, żurawia, orlika krzykliwego, puchacza i cietrzewia.

W odniesieniu do powyżej wymienionych gatunków ptaków przyjęto następujące założenia:

1. bocian czarny – na terenie występowania gatunku znajdują się naturalne drzewostany z warunkami odpowiednimi do gniazdowania oraz torfowiska służące żerowaniu z całą gamą gatunków ptaków towarzyszących, charakterystycznych dla tych obszarów;
2. orzeł bielik – na terenie występowania gatunku znajdują się stare drzewostany z warunkami odpowiednimi do gniazdowania oraz zbiorniki wodne odpowiednie do żerowania z całą gamą gatunków ptaków towarzyszących, charakterystycznych dla tych obszarów;
3. żuraw – na terenie występowania gatunku znajdują się torfowiska z warunkami odpowiednimi do gniazdowania oraz tereny odpowiednie do żerowania z całą gamą gatunków ptaków towarzyszących, charakterystycznych dla tych obszarów;
4. orlik krzykliwy – na terenie występowania gatunku znajdują się stare drzewostany z warunkami odpowiednimi do gniazdowania oraz tereny otwarte odpowiednie do żerowania z całą gamą gatunków ptaków towarzyszących, charakterystycznych dla tych obszarów;
5. puchacz – na terenie występowania gatunku znajdują się stare drzewostany z warunkami odpowiednimi do gniazdowania z całą gamą gatunków ptaków towarzyszących, charakterystycznych dla tych obszarów;
6. cietrzew – na terenie występowania gatunku znajdują się wrzosowiska z miejscami odpowiednimi do odbywania lęgów z całą gamą gatunków ptaków towarzyszących, charakterystycznych dla tych obszarów.

Liczebność gatunków ptaków nie będących przedmiotem inwentaryzacji, umieszczona w Standardowych Formularzach Danych została oszacowana na podstawie wiedzy eksperckiej i publikacji przyrodniczych dotyczących tych obszarów. Tak oszacowane zasoby ptasie, porównano z istniejącymi Standardowymi Formularzami Danych opracowanymi przez ekspertów Ministerstwa Środowiska. W przypadku potwierdzenia się danych wynikających z inwentaryzacji z danymi zawartymi w Standardowych Formularzach Danych zdecydowano się zakwalifikować te obszary jako prawidłowo wyznaczone. Granice tych obszarów, określone były granicami zasięgów funkcjonalnych, czyli powierzchniami kołowymi

o promieniu 5 km, gdzie centrum (gniazdo) naniesiono na mapę z wykorzystaniem systemów GIS. Gniazda te będą obserwowane w latach następnych i będzie to podstawa monitoringu występujących gatunków ptaków w wyznaczonych obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

W wyniku uszczegółowienia granic 69 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wyznaczonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wystąpiły nieznaczne zmiany w powierzchni całkowitej przedmiotowych obszarów wskutek przyjętej metodyki uszczegółowienia granic, wynikającej z wprowadzenia map w skali 1:50 000, w miejsce skali 1:100 000. Zmiany obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 polegają na doprecyzowaniu granic poprzez wprowadzenie czytelniejszego znaku graficznego określającego granice obszaru, oraz oparciu ich na stałych, charakterystycznych elementach terenu, np. poprowadzenie granicy drogą, granicą polno-leśną czy też nasypem kolejowym, itp.

W związku z powyższym, rozporządzenie koryguje istniejące błędy oraz uszczegóławia granice obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wyznaczonych w roku 2004, obrazując je jednocześnie na mapach w skali 1:50 000, stanowiących załącznik nr 1 do rozporządzenia.

Ze względu na wpływające liczne uwagi gmin związane z faktem, iż w granicach wyznaczonych obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, znalazły się obiekty nie posiadające wartości przyrodniczej (np. obiekty przemysłowe, zwarta zabudowa, infrastruktura liniowa, itp.) uznano, iż zasadnym jest wyłączenie przedmiotowych terenów z granic obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Wyłączeń tych dokonano na podstawie dodatkowej analizy wykonanej przez niezależnych ekspertów nauk przyrodniczych.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody projekt listy obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wymaga zasięgnięcia opinii właściwych miejscowo rad gmin. W przypadku 69 z 72 wyznaczonych dotychczasowo obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 zmiany polegały na doprecyzowywaniu granic tych obszarów. W związku z tym obszary te nie wymagały ponownego opiniowania z właściwymi miejscowo radami gmin.

Jednocześnie dokonano również stosownych zmian związanych z dostosowaniem załącznika graficznego w postaci mapy do informacji zawartych w Standardowym Formularzu Danych opisujących poszczególne obiekty. Standardowe Formularze Danych

wraz z mapami 72 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, podlegały opiniowaniu z właściwymi miejscowo radami gmin w 2004 r. Obecna zmiana dotyczy dostosowania granicy obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 do opisu zasięgu administracyjnego i przyrodniczego obszaru wymienionego w Standardowym Formularzu Danych.

Ponadto proponuje się dodatkowo wyznaczyć 35 nowych obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Natomiast wobec 3 obszarów spośród 72 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wyznaczonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, tj. Warmińskie Bociany - Ostoja Warmińska, Dolina Biebrzy - Ostoja Biebrzańska, Jeziora Wełyńskie zmieniono znacznie powierzchnię, kod lub nazwę obszaru, a co za tym idzie informacje zawarte w Standardowych Formularzach Danych. Przy dokonywaniu wyżej wymienionych zmian kierowano się jedynie względami merytorycznymi, t.j. zapewnieniem niezbędnych warunków dla utrzymania populacji gatunków ptaków tam występujących poprzez odpowiednie dostosowanie granic obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Ze względu na znaczące zmiany zdecydowano się na włączenie ww. obszarów do projektu listy nowych obszarów Natura 2000. Z uwagi na powyższe również te 3 obszary, obok nowych 35 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 zostały zaopiniowane przez właściwe miejscowo rady gmin.

Jednocześnie projekt listy 35 nowych obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 i 3 obszarów, o których mowa powyżej, czyli łącznie 38 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, został przesłany w celu uzyskania opinii do organizacji ekologicznych, w których zainteresowaniu są sprawy dotyczące ochrony przyrody, a także dokonano uzgodnień międzyresortowych.

W dniu 30 stycznia br. Rada Ministrów przyjęła materiał rządowy „Projekt listy obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000”. Obszary wskazane w przedmiotowym materiale uzupełnią listę obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wyznaczonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 w liczbie 72, o kolejne 35 obszarów.

Wobec powyższego, przedmiotowe rozporządzenie w paragrafie 1 uwzględnia 107 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, zmieniając 72 obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 oraz wyznaczając dodatkowo 35 nowych obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Łączna powierzchnia 107 obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wynosi 3 707 873 ha, co stanowi 11,8%

powierzchni kraju oraz 661 920,6 ha obszarów morskich. Wielkość obszarów jest zróżnicowana – od 166,3 ha (Żwirownia Skoki) do ponad 180 000 ha (Lasy Puszczy nad Drawą).

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz.U. Nr 166, poz. 1612, z późn. zm.) określono nazwę obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. W rozporządzeniu określono również powierzchnię obszarów w poszczególnych województwach i gminach.

Zmieniony załącznik nr 1 do rozporządzenia zawiera mapy obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 w skali 1:50 000.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 5 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia będzie zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz.U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.